

77

Одлога за реферат
о тарифалној политици
у Босни и Херцеговини.

САСТАВИО

ИНЖИЊЕР Др. ЈОВО СИМИЋ

НАР. ПОСЛАНИК У БОС.-ХЕРЦ. САБОРУ.

ТУЗЛА.

ШТАМПАРИЈА РИСТЕ СЕКУЛИЋА
1912.

Подлога за реферат
о тарифалној политици
у Босни и Херцеговини.

САСТАВИО

ИНЖИЊЕР Др. ЈОВО СИМИЋ

НАР. ПОСЛАНИК У БОС.-ХЕРЦ. САБОРУ.

ТУЗЛА.

ШТАМПАРИЈА РИСТЕ СЕКУЛИЋА

1912.

NARODNA BIBLIOTEKA
TUZLA
INV. BROJ 0006666

2

zz. 65
SINIC J. Podloga

ON
CITAO
INV. BR. 12985

65673/497.15

I.

О жељезничким тарифама у опште.

Једну од најважнијих улога у културноме раз-
витку човјечанства играју саобраћајна средства. У-
плив њихов продире од најмањих свакодневних радо-
ва за подмиривање животних потреба па до најве-
ћих државних подuzeћа.

Међу најсавршенија прометна средства спадају
данас **жељезнице**. Жељезничка мрежа је прекрили-
ла данас читаву земљу и износи скоро милион ки-
лометара. Без жељезнице нема данас ни једне ни
полу-културне државе.

Важност жељезница лежи у томе, што су оне
тек омогућиле **уредни, брзи и јевтини превоз** љу-
ди и терета на суву.

Али градња жељезница захтјева и новчаних
жртава и то много већих него и код једног другог
саобраћајног пута. Услијед тога су жељезнице доби-
ле неки извјесни **монополни положај**, а управља-
ње њима добило је посебне облике.

Први облик управе саобраћајним путевима сва-
како је тај да се пут преда свакоме на **слободно**
располагање, као н. пр. пловне ријеке, цесте итд. При
томе се евентуално побирају само саразмјерно врло
малене пристојбе за општу управу и надзор. Капи-
тал за градњу ових путева набављен је путем поре-
за и према томе га је платио свако без обзира да
ли се њима непосредно користи.

Код жељезница се није могла из техничких разлога развити ова врста управе, него је и **одржавање саобраћаја** на њима, или узела држава у своје руке или дала појединим подuzeћима.

Одржавање саобраћаја (превоз) изискује такође велике новчане жртве и питање је како да се накнаде ти издатци.

Код саобраћајних путева који стоје свакоме на слободно располагање, има сваки, ко хоће да се користи тим путем да се побрине и за превозна средства (коње, кола и тд.). Трошкове за превоз подмирује сваки како најбоље зна и може.

Али у случају одржавања саобраћаја од стране државе или жељезничког подuzeћа не може свако располагати са превозом како хоће, него је везан за **споразум** са државом или приватном жељезничком управом.

Ови споразуми имају у правноме погледу карактер **уговора** и они су данас за свакога, ко се служи жељезницом под истим околностима **једнаки и унапријед објављени**. Тајни посебни споразум између појединаца и жељезничке управе дан-данас су међународним уговорима (Бернска конвенција) забрањени.

Овим уговорима дат је технички наслов **жељезничких тарифа**. (Ријеч „тарифа“ арапског је поријекла).

Тарифе садрже дакле све прописе о начину и погодбама, као и о цијенама превоза особа и робе. Не само да поједине државе настоје или су чак и законима прописале да **опће установе** тарифа унутар државних граница морају бити исте, него је склоп-

љена у том погледу и међународна конвенција за отпрему робе.

Прва конференција за регулисање међународног саобраћаја робом састала се је год 1878. у **Берну** а на трећој конференцији год. 1886. дошло се је тек до међусобног споразума. 14 октобра 1890. потписали су опуномоћеници Белгије, Данске, Њемачке, Француске, Италије, Луксенбурга, Холандије, Аустрије, Угарске, Румуњске, Русије, Шведске и Швајцарске овај уговор, који је ступио на снагу 1. јануара 1893. год. Босна и Херцеговина приступиле су **Бернском уговору** 1901. Дужина жељезничке мреже за коју вриједи Бернски уговор износила је концем 1909. год 241.218 километара.

Бернски уговор садржи у 60 чланака установе код отпремања робе у стране државе. Тако н. пр. чл. 5. изриче обвезаност жељезнице да транспортира **свачију** робу без разлике, уз услове овог уговора. чл. 6. говори о облику и садржају возног листа. чл. 8. установљује да је уговор за отпрему у оном моменту склопљен, кад жељезница прими робу са возним листом и као знак примања удари свој печат итд.

